

Timrava

- ▶ * 02.10.1867 Polichno
- † 27.11.1951 Lučenec

- ▶ prozaička, autorka poviedok a noviel, dramatička, popredná predstaviteľka druhej vlny literárneho realizmu

Slovenská realistická literatúra

BOŽENA SLANČÍKOVÁ TIMRAVA – ŤAPÁKOVCI

Poviedka Ťapákovci prináša iný pohľad na patriarchálny život slovenskej dediny, pranieruje jej lenivosť a zaostalosť. V popredí sú dve ženské postavy: **Iľa** - manželka najstaršieho brata, Paľa, a jej švagriná **Anča**. Obidve sú silné osobnosti, v rodine ich prezývajú Iľa-kráľovná a Anča-zmija.

Obsah

Rodina Ťapákovcov žije pohromade v nezdravom prostredí, sú zaostalí, ale so všetkým spokojní. Spolu žijú štyria bratia Ťapákovci s manželkami a deťmi, najmladší, ešte slobodný brat a ich sestra mrzáčka Anča.

Iľa je vzdelanejšia než ostatné švagriné, je v dedine babicou a túži po modernejšom, zdravšom spôsobe života. Chce zmeniť Ťapákovcov a ich staré zvyky, vyčíta im, že žijú v neporiadku, nezdravo, deti majú choré, tlačia sa šestnásti pokope. Ťapákovci si však z nej robia iba posmech, nepáči sa im, že Iľa by chcela všetko zmeniť. Najnespokojnejšia je Anča-zmija, je zádrapčivá, zastáva sa bratov, vždy stojí proti Ili. Je jednou z najtragickejších Timravíných postáv. Po chorobe v detstve zostala mrzáčkou. Nemôže chodiť, vláči sa po zemi na dlaniach a kolenách. Kvôli svojmu osudu sa hnevá na celý svet, osobné nešťastie ju robí zlou, zádrapčivou a drsnou. Je plná bolesti a žiaľu, ľúbi bratranca Jana, no nemôže ani pomyslieť na to, aby aj ju mal niekto rád. Preto sa hnevá na celý svet, je hašterivá a zatrpknutá. Napriek postihnutiu si sama zarába, vyšíva svadobné čepce, čo jej stále pripomína jej nešťastný osud. Keď Iľa vidí, že Ťapákovcov nezmení, žiada Paľa, aby odišli a postavili si dom, inak odíde z domu. Paľo sa nevie rozhodnúť, a tak Iľa odchádza do služby. Po čase si po ňu Paľo príde a nový dom si postavia.

„A teraz je Iľa už úplne šťastná – no Ťapákovci spokojní sú tiež. Dusia sa v jednej izbe štrnásti, ako ich predkovia žili.“ Sú radi, že im už Iľa nepanuje a nenúti ich zmeniť staré zvyky, len nešťastná Anča sa trápi plná beznádejnosti a trpko ľutuje, že sa vôbec narodila.